

Η επαναστάτρια Αλεξάνδρα Κολλοντάι διορίστηκε Κομμισάρια Κοινωνικής Πρόνοιας στην πρώτη μπολσεβίκικη κυβέρνηση μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση του 1917. Εισηγάγε πρωτοποριακή νομοθεσία για το γάμο, την πορνεία και την έκτρωση και ανυπομονούσε για μια μελλοντική κοινωνία στην οποία οι οικιακές εργασίες θα κοινωνικοποιηθούν.

Παρ' όλα αυτά, το 1922 απειλήθηκε με την διαγραφή από το μπολσεβίκικο κόμμα λόγω της σύνδεσής της με την Εργατική Αντιπολίτευση, η οποία ισχυριζότανε ότι τα συνδικάτα θα έπρεπε να έχουν μεγαλύτερο ρόλο στη λειτουργία της σοβιετικής οικονομίας. Αντί της διαγραφής, διορίστηκε η πρώτη παγκοσμίως γυναίκα πρέσβειρα, για να εκπροσωπήσει το σοβιετικό κράτος στη Νορβηγία. Ενώ ήταν εκεί, άρχισε να δουλεύει σε δύο φανταστικές τριλογίες, τον «Έρωτα των Εργατριών Μελισσών» και το «Γυναίκες στο κατώφλι: μερικές ψυχολογικές μελέτες».

Πριν από την αναχώρησή της, μια μόνο μικρή διήγησή της δημοσιεύθηκε από μια κομμουνιστική οργάνωση νεολαίας από τη Σιβηρία. Απεικονίζει μια κοσμική γιορτή των Χριστουγέννων το 1970 (τα Χριστούγεννα το 1922 γιορτάστηκαν στην Ρωσία στις 7 Ιανουαρίου σύμφωνα με το Παλαιό ημερολόγιο). Το περιβάλλον στο οποίο στήνεται η ιστορία αναγνωρίζει ότι πολλές ιδέες της «κόκκινης γιαγιάς» αντικατοπτρίζουν την κοινωνία στην οποία μεγάλωσε η συγγραφέας και προσβλέπει σε μια εποχή που τέτοιες ιδέες θα απορριφθούν. Πως θα θέλαμε να μοιάζει ο κόσμος μας σε 48 χρόνια;

Η ιστορία είναι γραμμένη από την Alexandra Kollontai το 1922. Μεταφρασμένη από τα Ρώσικα στα Αγγλικά από τον Alix Holt, δημοσιευμένο στο Marxists.org, μεταφρασμένο από τα Αγγλικά στα Ελληνικά από τον **Κλεάνθη Αντωνίου**.

Σύντομα (Σε 48 χρόνια)

Ένα διήγημα της Α. Κολλοντάι για τα Χριστούγεννα του μελλοντικού 1970

7 Ιανουαρίου 1970. Είναι ζεστά και φωτεινά και υπάρχει μια ζωντανή και γιορτινή ατμόσφαιρα στο «Σπίτι της Ανάπαυσης» όπου οι βετεράνοι των «Μεγάλων Χρόνων» της παγκόσμιας επανάστασης περνούν τις μέρες τους.

Οι βετεράνοι αποφάσισαν ότι την ημέρα που ήταν κάποτε Χριστούγεννα, θα θυμούνται την παιδική τους ηλικία και τη νεότητά τους διακοσμώντας ένα δέντρο. Ένα πραγματικό έλατο ακριβώς όπως τα χρόνια πριν από τις παγκόσμιες αναταραχές. Τα μικρά παιδιά και τα μεγαλύτερα κορίτσια και αγόρια ήταν ενθουσιασμένα με την ιδέα. Ειδικά όταν άκουσαν ότι η «κόκκινη γιαγιά» θα έλεγε ιστορίες για τα μεγάλα χρόνια του 1917. Δεν υπήρχε κανένα πρόβλημα στο να πάρουν το δέντρο. Συμφώνησαν με τον υπεύθυνο της διατήρησης των δασών, πείθοντας αυτόν τον άγρυπνο φύλακα του φυτικού βασιλείου ότι το δάσος δεν θα καταστραφεί από την απώλεια ενός δέντρου για ένα τόσο περίεργο και ασυνήθιστο φεστιβάλ. Τα κεριά ήταν πιο δύσκολα. Η νέα μέθοδος φωτισμού, χρησιμοποιώντας ανακλώμενες ηλιακές ακτίνες, όχι μόνο είχε εξαλείψει τις λάμπες κηροζίνης, αλλά και είχε περιορίσει τη χρήση του ηλεκτρισμού μόνο στις απομακρυσμένες επαρχίες όπου δεν είχαν εισαχθεί ακόμη οι τελευταίες καινοτομίες. Η νεότερη γενιά δεν είχε δει ποτέ κεριά και οι βετεράνοι των «μεγάλων χρόνων» έπρεπε να τους εξηγήσουν με τη βοήθεια διαγραμμάτων. Μια ειδική διάσκεψη των ανθρώπων που ήταν μέλη του λαϊκού οικονομικού συμβουλίου κατά τη διάρκεια της επαναστατικής περιόδου κλήθηκε να συζητήσει τους τρόπους παραγωγής των κεριών. Οι νέοι, με τα έξυπνα κεφάλια και τα έξυπνα χέρια τους, ήταν εκεί για να βοηθήσουν.

Μετά από αρκετές αποτυχίες, παρεξηγήσεις και απροσδόκητες δυσκολίες, κατόρθωσαν να διακοσμήσουν το δέντρο με χάρτινες διακοσμήσεις διαφόρων χρωμάτων, με καραμέλες, καρύδια, γλυκά ζουμερά πορτοκάλια, ζαχαρωτά και σπιτικά κεριά σε σπιτικά φτιαγμένα κηροπήγια. Οι βετεράνοι και τα παιδιά συμφωνούσαν ομόφωνα ότι η Κομμούνα Δέκα δεν είχε πολύ καιρό να δει ένα τέτοιο πρωτότυπο και ενδιαφέρον φεστιβάλ. Οι νέοι περνούσαν καλά, όπως πάντοτε έκαναν. Γελούν και αστειεύονται με τραγούδια, παιχνίδια και χορούς.

Αλλά αν έβλεπε κάποιος τα κορίτσια και τα αγόρια καταλάβαινε πώς διέφεραν από τους νέους που είχαν αγωνιστεί στα οδοφράγματα κατά τα «μεγάλα χρόνια» και από εκείνους που είχαν ζήσει κάτω από το ζυγό του καπιταλισμού. Οι νέοι της Κομμούνας Δέκα ήταν υγιείς, το σώμα τους ήταν λεπτό και εύπλαστο και δυνατό. Τα κορίτσια είχαν μακριές, πολυτελείς πλεξίδες που είχανε φτιάξει προσεκτικά. Γιατί η κομμούνα ακολουθούσε αυστηρά τον κανόνα ότι κάθε μέλος πρέπει να έχει χρόνο για χαλάρωση και φροντίδα του εαυτού του/της. Οι κομμουνάροι αγαπούσαν την ομορφιά και την απλότητα, και δεν καταπιέζανε ούτε πείραζαν τη φύση. Οι νεαροί άνδρες ήταν ντυμένοι με ελκυστικά ρούχα που τους επέτρεπαν να κινούνται ελεύθερα. Τα χέρια τους ήταν εμφανώς δυνατά και ικανά. Δεν υπήρχε ένα άρρωστο, απαλό ή εξαντλημένο πρόσωπο ανάμεσα σε όλους τους νέους που είχαν συγκεντρωθεί για το φεστιβάλ «ελάτου». Τα μάτια τους έλαμπαν και τα σώματά τους ήταν δυνατά και σθεναρά. Το χαρούμενο γέλιο τους γέμιζε τη φωτεινή, εορταστική αίθουσα και αυτή ήταν η πιο θετική

αλλαγή όλων. Οι νέοι της Κομμούνας Δέκα αγαπούσαν τη ζωή και αγαπούσαν το γέλιο. Δίσταζαν μόνο όταν έπρεπε να πολεμήσουν εναντίον του ενός εχθρού, της φύσης. Ωστόσο, δεν δίσταζαν επειδή ο αγώνας ήταν ενάντιος στις πεποιθήσεις τους, αλλά για να συγκεντρωθούν καλύτερα και να επιλέξουν τον καλύτερο τρόπο για να κερδίσουν.

Ο αγώνας των ανδρών και των γυναικών για τον έλεγχο του περιβάλλοντος εξακολουθούσε να βρίσκεται σε εξέλιξη. Όσο περισσότερες νίκες κέρδιζαν, τόσο περισσότερα μυστήρια έπρεπε να λυθούν. Αλλά οι νέοι δεν φοβόντουσαν τη μάχη. Τι θα ήταν η ζωή χωρίς αγώνα, χωρίς την ανάγκη να ακονίσεις το μυαλό και να τραβήξεις μπροστά προς το άγνωστο και το ανέφικτο; Η ζωή στην κοινότητα θα ήταν βαρετή χωρίς αυτό.

Η ζωή της κοινότητας οργανώνεται με τον πλέον ορθολογικό τρόπο. Ο κάθε άνθρωπος έχει ένα επάγγελμα και κάποια αγαπημένη επιδίωξη. Όλοι δουλεύουν με δική τους βούληση για δύο ώρες την ημέρα, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στη λειτουργία της κοινότητας. Τις υπόλοιπες ώρες το άτομο είναι ελεύθερο να αφιερώσει τις ενέργειές του στο είδος της εργασίας που απολαμβάνει – στην επιστήμη, την τεχνολογία, την τέχνη, τη γεωργία ή τη διδασκαλία. Νέοι άνδρες και νέες γυναίκες εργάζονται μαζί στα ίδια επαγγέλματα. Η ζωή οργανώνεται έτσι ώστε οι άνθρωποι να μην ζουν σε οικογένειες αλλά σε ομάδες ανάλογα με την ηλικία τους. Τα παιδιά έχουν τα «παλάτια» τους, οι νέοι ζουν σε μικρότερες κατοικίες. Οι ενήλικες ζουν μαζί από κοινού με τους διάφορους τρόπους που τους ταιριάζουν και τους ηλικιωμένους μαζί στα «σπίτια» τους. Στις κοινότητες δεν υπάρχουν πλούσιοι άνθρωποι και φτωχοί άνθρωποι. Οι λέξεις «πλούσιοι» και «φτωχοί» δεν έχουν νόημα και έχουν ξεχαστεί. Τα μέλη της κοινότητας δεν χρειάζεται να ανησυχούν για τις υλικές τους ανάγκες, επειδή τους παρέχονται τα πάντα: φαγητό, ρούχα, βιβλία και ψυχαγωγία. Σε αντάλλαγμα για αυτά το άτομο παρέχει δύο ώρες καθημερινής εργασίας για την κοινότητα, και τις υπόλοιπες ώρες τα ευρήματα ενός δημιουργικού πνεύματος αναζήτησης. Η κοινότητα δεν έχει εχθρούς, επειδή όλοι οι γειτονικοί λαοί και έθνη έχουν οργανωθεί εδώ και καιρό με παρόμοιο τρόπο και ο κόσμος είναι μια ομοσπονδία κοινοτήτων. Η νεότερη γενιά δεν ξέρει τι είναι ο πόλεμος.

Οι νέοι επέμεναν να τους πουν οι βετεράνοι των «μεγάλων χρόνων» για τις μάχες μεταξύ των Κόκκινων και των Λευκών. Αλλά οι βετεράνοι δεν ήθελαν να μιλήσουν για τον πόλεμο κατά την «ημέρα του έλατου». Θεώρησαν ότι είναι πιο ενδεδειγμένο να μιλήσουν για τους ηγέτες των επαναστάσεων. Υποσχέθηκαν να ξεκινήσουν τις ιστορίες όταν τα κεριά θα είχαν σχεδόν καεί και είχαν δοθεί γλυκά στον καθένα. Οι νέοι έσπευσαν να φέρουν τα γυάλινα καροτσάκια στην αίθουσα. Τα γλυκά που τους άρεσαν τόσο πολύ είχαν τοποθετηθεί σε ζωηρά χρωματισμένα, καλλιτεχνικά διακοσμημένα μπολ. Όσο πιο γρήγορα είχαμε τα γλυκά

μας και τα κεριά στο έλατο τελείωναν τόσο το καλύτερο, σκέφτονταν τα παιδιά. Αλλά οι βετεράνοι παρακολουθούσαν τα κεριά να καίγονται με μια αίσθηση θλίψης. Τα κεριά τούς θύμιζαν, είναι αλήθεια, εκείνο το παλιό και μακράν ξεχασμένο σύστημα του καπιταλισμού που τόσο μισούσαν όταν ήταν νέοι. Αλλά το παρελθόν είχε βελτιωθεί από τη μεγάλη προσπάθειά τους για πρόοδο. Τα όνειρά τους είχαν εκπληρωθεί, αλλά η ζωή τώρα τους ξεπερνούσε και τα ηλικιωμένα άκρα τους δεν μπορούσαν να ταιριάζουν με τις τολμηρές πτήσεις των νέων. Πολλά από τη ζωή και από τις προσδοκίες των νέων ήταν ακατανόητα για αυτούς.

«Παπού, ξέρω τι σημαίνει η λέξη «καπιταλιστής», καυχήθηκε ένα παιδί γεμάτο ενθουσιασμό που έτρωγε την ειδική εορταστική πίτα. «Και ξέρω τι είναι το ρούβλι και τι είναι τα χρήματα».

«Είδαμε χρήματα σε ένα μουσείο. Είχες χρήματα, παπού; Τα κουβαλούσες σε μια μικρή τσάντα στην τσέπη σου; Και τότε υπήρχαν άνθρωποι. . . πώς τους έλεγαν; . . . Κλέφτες . . . έτσι δεν είναι; Και παίρνανε χρήματα από τις τσέπες των συντρόφων τους. Πόσο παράξενο πρέπει να ήταν. »

Και όλοι γέλασαν με το παράξενο παρελθόν.

Οι βετεράνοι της επανάστασης νιώσανε κάπως αμήχανοι και ντροπιασμένοι για το παρελθόν, όταν υπήρχαν καπιταλιστές, κλέφτες και χρήματα και κυρίες. Τα τελευταία από τα κεριά τρεμοπαίξανε και τα καροτσάκια παραμερίστηκαν στη μία μεριά. Οι νέοι συγκεντρώθηκαν ανυπόμονα γύρω από τους αφηγητές.

«Γιαγιά, κόκκινη γιαγιά, πες μας για τον Λένιν. Τον είδες, έτσι δεν είναι; Ζούσε όπως όλοι οι άλλοι; Έτρωγε και έπινε και γελούσε; Μήπως ο Λένιν κοιτούσε ποτέ τα αστέρια γιαγιά; «

Αυτοί οι νέοι είχαν τον δικό τους τρόπο να κοιτάζουν τα πάντα. Τι δουλειά είχαν τα αστέρια με αυτή την ιστορία; Όταν ο Λένιν ήταν ζωντανός, υπήρχαν πολλά πράγματα που έπρεπε να κάνουν στη Γη. Υπήρχε πείνα και εξάντληση. Πόλεμος και πείνα ... πείνα και πόλεμος. Μια εποχή πόνου και αιματοχυσίας, αλλά και γενναιότητας, αυτοθυσίας και ηρωισμού, και τεράστιας πίστης στη νίκη της επανάστασης και το δίκαιο του αγώνα. Η «κόκκινη γιαγιά» ήθελε οι νέοι να καταλάβουν το μεγαλείο του κοινωνικού αγώνα. Αλλά οι νέοι άκουγαν, όπως οι βετεράνοι άκουγαν κάποτε τις Χριστουγεννιάτικες ιστορίες: «κεφάλαιο», «κέρδος», «ιδιωτική ιδιοκτησία», «μέτωπο», «Τσεκά», «σπέκουλα», «στρατιώτες» – όλα αυτά ήταν «ιστορικό λεξιλόγιο» που τα παιδιά μάθαιναν στο σχολείο όταν μάθαιναν για τα «Μεγάλα

Χρόνια της Επανάστασης».

Οι νέοι της παγκόσμιας κομμούνας στρέφουν την προσοχή τους στον Κόσμο. Ο ουρανός τους υποκινεί. Δεν καταλαβαίνουν το μεγαλείο των παλαιών αγώνων. Δεν μπορούν να εκτιμήσουν ούτε τον ενθουσιασμό ούτε τους φόβους και τις ανησυχίες του παρελθόντος.

«Πράγματι πυροβολήσατε ανθρώπους, πυροβολούσατε ζωντανούς ανθρώπους;»

Τα μάτια των νέων έδειξαν έκπληξη και γέμισαν με απογοήτευση και αποξένωση. Η ζωή ήταν ιερή.

«Αγωνιζόμασταν για τη ζωή μας όμως. Θυσιάσαμε τα πάντα για την επανάσταση» δήλωσε προς υπεράσπισή της η «κόκκινη γιαγιά».

«Ακριβώς όπως αφιερώνουμε τους εαυτούς μας στην κομμούνα», ήταν η υπερήφανη απάντηση των νέων.

Η κόκκινη γιαγιά έμεινε σιωπηλή. Η ζωή είχε ανοίξει το δρόμο προς τα μπροστά. Τα «μεγάλα χρόνια» ήταν τώρα μόνο ιστορία. Η νεότερη γενιά δεν μπορούσε να ανταποκριθεί όπως είχαν κάνει στις ιστορίες των παγκόσμιων οδοφραγμάτων και του «τελευταίου αγώνα». Το κοινωνικό ζήτημα διευθετήθηκε. Οι ιδέες του κομμουνισμού είχαν δικαιωθεί. Η ανθρωπότητα ήταν απαλλαγμένη από τη σκλαβιά της σκληρής εργασίας για λογαριασμό άλλων, από την υλική εξάρτηση και από τον αγώνα για το καθημερινό ψωμί. Νέα και μεγαλύτερα προβλήματα προκαλούσαν την ανθρωπότητα, προκαλώντας το αχαλίνωτο πνεύμα αναζήτησης των ανδρών και των γυναικών. Σε σύγκριση με αυτούς τους ορίζοντες, ο προηγούμενος αγώνας ενάντια στις κοινωνικές δυνάμεις φαινόταν στους νέους του 1970 ένα εύκολο ζήτημα.

«Πείνα; Ήσασταν πεινασμένοι; Πρέπει να ήσασταν πολύ ανοργάνωτοι και αδαείς.»

«Αδαείς», «Ανοργάνωτοι» – οι νέοι δεν θα μπορούσαν να εκφράσουν καμία πιο αυστηρή κριτική στους συγχρόνους της κόκκινης γιαγιάς.

«Αλλά χωρίς εμάς και την σταθερή πίστη μας στον θρίαμβο του κομμουνισμού, χωρίς την άγρια και αποφασιστική μάχη μας κατά του καπιταλισμού και των εχθρών των εργαζομένων, δεν θα γνωρίζατε ποτέ τα οφέλη της οργάνωσης και τη χαρά της ελεύθερης δημιουργικής εργασίας.»

«Καταλαβαίνουμε. Αλλά τα καθήκοντά μας βρίσκονται σε μια ακόμη μεγαλύτερη κλίμακα.»

Οι νέοι κράτησαν ψηλά τα κεφάλια τους, αντιμετωπίζοντας το μέλλον με τόλμη. Γύρισαν τα βλέμματά τους στα αστέρια και στο σκοτεινό πέπλο του ουρανού, ορατό μέσα από τα ευρύχωρα παράθυρα της αίθουσας του φεστιβάλ.

«Επιτύχατε τους στόχους σας και εμείς θα επιτύχουμε τους δικούς μας. Υποτάξατε τις κοινωνικές δυνάμεις. Εμείς θα υποτάξουμε τη φύση. Τραγούδησε μαζί μας, κόκκινη γιαγιά, το νέο ύμνο του αγώνα με τα φυσικά στοιχεία. Ξέρεις τον τόνο. Είναι η δική σας «Διεθνής», αλλά οι λέξεις είναι καινούργιες. Μας καλούν να αγωνιζόμαστε, να πετύχουμε πράγματα, να προχωρήσουμε. Αφήστε το έλατο να καεί. Το φεστιβάλ μας είναι μπροστά μας. Το φεστιβάλ μας είναι μια ζωή προσπάθειας και ανακάλυψης.